

УДК 378.018.43

МОНІТОРИНГ ЗМІСТУ ВЕБ-САЙТУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Артем Дадіані

Науковий керівник: доктор іст. наук, професор Пасічник Н.О.

*Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,
м. Кропивницький, Україна*

У статті проаналізовано сайти закладів освіти Світловодської міської ради Кіровоградської області, Знам'янської міської ради Кіровоградської області, Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області та Попельнастівської сільської ради Кіровоградської області. Результати аналізу сайтів закладів освіти узагальнено та представлено у формі аналітичних довідок.

Ключові слова: заклад освіти, веб-сайт, прозорість закладу освіти, інформаційна відкритість, академічна доброчесність, недискримінаційність.

MONITORING OF THE CONTENT OF THE GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTION WEBSITE

Artem Dadiani

Scientific supervisor: Doctor of Historical Sciences, Professor Pasichnyk N.O.

*The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,
Kropyvnytsky, Ukraine*

The article analyzes the websites of educational institutions of Svitlovodsk City Council of Kirovohrad Region, Znamyansk City Council of Kirovohrad Region, Onufriiv Village Council of Kirovohrad Region, and Popelnastiv Village Council of Kirovohrad Region. The results of the analysis of the sites of educational institutions are summarized and presented in the form of analytical reports.

Keywords: educational institution, website, educational institution transparency, information openness, academic integrity, non-discrimination.

Постановка проблеми. Сайт закладу освіти в сучасних умовах формує інформаційно-середовище закладу освіти, виступає своєрідною візитівкою закладу, забезпечує інформаційну відкритість і взаємодію між учасниками освітнього процесу та всіма зацікавленими особами. Сайт закладу освіти виконує такі основні завдання: презентує заклад освіти в мережі Інтернет; інформує про особливості закладу, освітні стандарти, навчальні програми та

плани, запроваджені в освітньому процесі, загальні відомості про педагогічний колектив, історію, досягнення тощо; забезпечує відкритість діяльності закладу освіти та висвітлення його діяльності в мережі Інтернет; надає інформаційно-світне забезпечення діяльності учасників та учасниць освітнього процесу, зокрема доступ до необхідних інформаційних та освітніх ресурсів, дистанційної форми здобуття освіти тощо.

Крім того, веб-сайт закладу освіти забезпечує взаємодію всіх учасників та учасниць освітнього процесу (адміністрації, педагогічного колективу, здобувачів освіти, їхніх батьків (осіб, які їх замінюють), соціальних партнерів закладу); створює умови для мережевої взаємодії з іншими установами, спрямованої на розв'язання актуальних питань організації освітнього процесу, надання можливості відвідувачам сайту поставити питання й отримати на них відповіді тощо; стимулює творчу активність педагогічних працівників та працівниць і здобувачів та здобувачок освіти; сприяє обміну педагогічним досвідом; висвітлює досягнення закладу освіти, результатів участі педагогічного колективу та/або здобувачів та здобувачок освіти в інноваційній, дослідно-експериментальній діяльності; розвиває інтерес здобувачів і здобувачок освіти до дослідницької та інноваційної діяльності, зокрема із застосуванням інформаційних технологій.

З урахуванням функціональної значущості веб-сайту закладу освіти обрана тема дослідження є актуальною.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання розробки шкільних вебсайтів ґрунтовно досліджують І. Балик [1], М. Бистрянцев [2], Н. Задорожна [4], Н. Ласкова [7], О. Марковець, А. Пелецишин, Ю. Форкун, Д. Делечук [8]. Шкільні веб-сайти як складова освітнього простору й відображення освітнього процесу розглядаються у роботах Т. Дерби [3], О. Комаровського [5], Г. Крохмальної [6] та ін. Проте, аналіз забезпечення прозорості та інформаційної відкритості закладів освіти Кіровоградської області не аналізувався в літературі, а через

представленість інформації про їхню діяльність на веб-сайтах закладів є актуальним.

Метою статті є дослідження та аналіз стану забезпечення прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладів освіти та рівня інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів.

Виклад основного матеріалу. Для проведення дослідження розроблено й використано таблицю аналізу сайтів закладів освіти (Таблиця 1) з визначеними індикаторами. У розробці таблиці аналізу сайтів використано положення Статті 30 Закону України Про освіту щодо прозорості та інформаційної відкритості закладу освіти й зазначено перелік інформації та документів, які повинні бути представлені на сайті закладу освіти (https://urst.com.ua/pro_osvitu/st-30) саме вони використані як індикатори.

Аналіз був проведений з метою вивчення стану забезпечення прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу освіти, рівня інформаційного наповнення офіційного веб-сайту.

Завдання дослідження полягало в тому, щоб вивчити наявність сайту, регламентованого законом публічної інформації.

Об'єктом виступав веб-сайт закладу освіти

Форми та методи, індикатори й умови проведення вивчення полягали в такому:

- дистанційна робота з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій;
- метод спостереження, аналіз документації;
- індикатори: наявність сайту; наявність інформації, що є обов'язковою до оприлюднення, відповідно до законодавства (ст. 30 Закону України «Про освіту»).

При цьому аналізувалася наявність необхідної інформації на момент дослідження (березень-серпень 2023 року).

Відповідно Статті 30. Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти Закону України «Про освіту» заклади освіти формують відкриті й загальнодоступні ресурси, в яких наявна інформація про їхню діяльність, та оприлюднюють таку інформацію. Доступ до такої інформації осіб з порушенням зору може і повинен забезпечуватися в одних з обраних різних форм та з урахуванням технічних можливостей закладу освіти. Заклади освіти, освітня діяльність яких ліцензована, зобов'язані забезпечувати на своїх веб-сайтах відкритий доступ до визначеної за Законом інформації та документів. Для зразку в таблиці представлена схема аналізу.

Таблиця 1. Таблиця аналізу сайтів закладів освіти

Індикатор	Інформація за визначеним індикатором		
	представлена на сайті	частково представлена на сайті	не представлена на сайті
статут закладу освіти;	+		
ліцензії на провадження освітньої діяльності;	+		
сертифікати про акредитацію освітніх програм, сертифікат про інституційну акредитацію закладу вищої освіти;			-
структура та органи управління закладу освіти;	+		
кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;	+		
освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;		+	
територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником (для закладів дошкільної та загальної середньої освіти);	+		
ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;	+		
мова (мови) освітнього процесу;	+		
наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (у разі його проведення);			-

матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами);			-
результати моніторингу якості освіти;			-
річний звіт про діяльність закладу освіти;			-
правила прийому до закладу освіти;	+		
умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;		+	
розмір плати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти;			-
перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання та оплати;			-
інша інформація, що оприлюднюється за рішенням закладу освіти або на вимогу законодавства.	+		

У межах дослідження було проаналізовано 65 сайтів закладів освіти (закладів загальної середньої, позашкільної та дошкільної освіти), що становить 6,7 % від всіх закладів освіти Кіровоградщини та 11,7% від закладів освіти, що мають власні сайти. Станом на 1 червня 2023 р. на Кіровоградщині функціонують наступні заклади освіти [<https://osvita.kr-admin.gov.ua/index.php/osvita-kirovogradshchini/stan-roboti-zakladiv-osviti-na-kirovogradshchini>]:

- 444 заклади дошкільної освіти (у тому числі 292 юридичні особи та 152 філії, відділення);
- 452 заклади загальної середньої освіти (у тому числі 290 юридичних осіб та 162 філії);
- 74 заклади позашкільної освіти.

У дослідженні представлені заклади освіти 4 територіальних громад Кіровоградщини (таблиця 2).

Таблиця 2. Перелік громад, у яких проводилося дослідження

Територіальна	Район	Тип громади	Кількість
---------------	-------	-------------	-----------

громада			населених пунктів
Знам'янська	Кропивницький	міський	6
Світловодська	Олександрійський	міський	10
Онуфріївська	Олександрійський	сільська	28
Попельнастівська	Олександрійський	сільська	30

З цих територіальних громад для аналізу були вибрані такі:

- Світловодської міської ради Кіровоградської області (було проаналізовано веб-сайти 10-ти закладів загальної середньої освіти, 17-ти дошкільних закладів і 3-х позашкільних навчальних закладів (всього 30 сайтів);
- Знам'янської міської ради Кіровоградської області (7 закладів загальної середньої освіти);
- Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області (12 закладів загальної середньої освіти)
- Попельнастівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області (7 закладів загальної середньої освіти та 9 закладів дошкільної освіти).

З 65 проаналізованих сайтів закладів освіти 37 (56,92%) - це сайти закладів освіти в містах, 28 (43,08%) – в сільській місцевості.

Лише три заклади освіти **Світловодської міської ради** (30 %) забезпечили виконання норм статті 30 Закону України «Про освіту» щодо висвітлення на своїх сайтах кошторисів і фінансових звітів про надходження та використання всіх отриманих коштів (Комунальний заклад «Ліцей №4 «Обрій» Світловодської міської ради» Кіровоградської області; Комунальний заклад «Ліцей №7 «Перспектива» Світловодської міської ради» Кіровоградської області; Комунальний заклад «Ліцей №10 «Престиж» Світловодської міської

ради» Кіровоградської області). Інформація про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога (із зазначенням їх вартості) та кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством, не оприлюднено на сайтах закладів загальної середньої освіти громади.

Крім того, жоден заклад освіти громади не висвітлив на сайті інформацію про: розмір оплати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти; умови та особливості доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами; перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання.

Результати дослідження по **Знам'янській територіальній громаді** показали:

- план заходів із запобігання та протидії булінгу (цькуванню) оприлюднили всі заклади - 100%;

- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) у закладі освіти та відповідальності осіб, причетних до булінгу (цькування), порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі освіти, правила поведінки здобувачів освіти – 5 закладів (71,4%).

Кошториси і фінансові звіти про надходження й використання всіх отриманих коштів, на виконання статті 30 Закону України «Про освіту», коштів, отриманих з інших джерел, не заборонених законодавством, переліку товарів, послуг, отриманих як благодійна допомога, оприлюднено на сайтах 3 закладів (42,9%).

Як показали результати вивчення сайтів, інформацію про захист персональних даних і повагу до приватності учнів і вчителів не висвітлює жоден із закладів. Актуальна інформація (дистанційне навчання, зміни у законодавстві тощо) розміщена і оновлюється всіма закладами.

Лише два заклади освіти **Онуфріївської селищної ради** (17 %) забезпечили виконання норм статті 30 Закону України «Про освіту» щодо висвітлення на своїх сайтах кошторисів і фінансових звітів про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформації про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством (Опорний заклад Павлиський ліцей імені В.О. Сухомлинського Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області; Млинківський ліцей Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області).

Крім того, результати вивчення показали, що жоден заклад освіти не висвітлює інформацію про захист персональних даних і повагу до приватності учнів і вчителів.

На території **Попельнастівської сільської ради** Олександрійського району Кіровоградської області функціонує 7 закладів загальної середньої освіти та 9 закладів дошкільної освіти. Усі заклади загальної середньої освіти Попельнастівської сільської ради (7 закладів) мають власні сайти за інформацією станом на 01.09.23 р.).

Вивчення стану забезпечення прозорості та інформаційної відкритості закладів освіти, оприлюдненої на веб-сайтах закладів, показало, що інформаційна наповнюваність сайтів, не відповідає вимогам статті 30 Закону України «Про освіту».

Інформація, яка відповідно до законодавства є обов'язковою до оприлюднення, висвітлена:

- у повному обсязі лише на сайті Олександрійського ліцею Попельнастівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області;
- частково на сайтах 5 закладів;

- на сайті Улянівського ліцею Попельнастівської сільської ради Олександрійського району Кіровоградської області така інформація відсутня взагалі.

Висновки. Результати моніторингового дослідження змісту веб-сайтів відібраних для аналізу закладів загальної середньої освіти дали можливість зробити такі висновки.

1. Аналіз нормативно-правової бази міжнародного та всеукраїнського рівня щодо розробки та функціонування вебсайту закладу освіти дозволив визначити базові положення його функціонування. Також законодавчо визначено, яка інформація та документи повинні бути розміщені на сайті закладу освіти. Розроблено Типове положення про WEB-сайт закладу освіти, а також методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі).

2. Дотримання академічної доброчесності та відсутність дискримінації є базовими принципами функціонування сайту закладу освіти як каналу комунікації. Сайти закладів освіти, котрі створюються й функціонують на основі норм міжнародного та національного права, виходять з базового принципу першочерговості прав особи, особливо – дитини.

3. Проаналізовано сайти закладів освіти Світловодської міської ради Кіровоградської області, Знам'янської міської ради Кіровоградської області Онуфріївської селищної ради Кіровоградської області та Попельнастівської сільської ради Кіровоградської області. Сайти аналізувалися з метою вивчення стану забезпечення прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу освіти, рівня інформаційного наповнення офіційного вебсайту. Сайти вивчалися дистанційно, протягом березня-серпня 2023 року, застосовувався метод спостереження та аналіз документації. Індикаторами були такі: наявність сайту; наявність інформації, що є. З 65 проаналізованих сайтів закладів освіти 37

(56,92%) – це сайти закладів освіти в містах, 28 (43,08%) – в сільській місцевості.

4. Результати аналізу було узагальнено та представлено у формі аналітичних довідок.

Література.

1. Балик І.В. Особливості розробки шкільного сайту засобами Google sites. *Актуальні питання сучасної інформатики: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні інформаційні технології в освіті та науці» (10–11 листопада 2016 р.)*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. Вип. 3. С. 14–17.

2. Бистрянцев М. Створення інформаційно-освітнього простору загальноосвітньої школи. *Рідна школа*. 2016. № 10. С. 19–24.

3. Дерба Т.О. 14Огляд сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні середньою освітою. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2008. № 4. URL : <http://www/ime/edu-ua.net/em2/emg.html>.

4. Задорожна Н.Т. Підходи до створення та підтримки порталів. *Проблеми програмування*. 2006. № 2–3 [спец. вип.]. С. 569–579.

5. Комаровський О.В. Паблік рилейшнз в освітньому просторі. *Активізація креативного потенціалу особистості: зб. наук.- метод. праць; за ред. Третяченко В. В. (гол. ред. кол.), Гладушиної Р. М., Сорочан Т. М., Філіппова В. Л. [та ін]. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. С. 92–95.*

6. Крохмальна Г.І. Сучасні тенденції навчальної комунікації вчителя початкової школи. *Наступність до шкільної та початкової освіти в контексті соціальної мобільності* : матеріали теор.-практ. семінару (20 січня 2017 р.). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. С. 104–107.

7. Ласкова Н.О. Шкільний сайт як вагома складова єдиного інформаційного освітнього простору навчального закладу. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. №3. С. 32–35.

8. Марковець О.М., Пелешишин А.М., Форкун Ю В., Делечук Д.В. Інтелектуальні засоби організації сайтів шкіл на базі CMS турал. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформаційні системи та мережі*. 2010. № 689. С. 201–209.